

Nestje fokken.....?????

Geschreven door Nettie Bosch.

Eerder gepubliceerd in Het Witte Voetje in 2008/2009

Deel 1.

Vaak hoor ik de opmerking dat er een Heilige Birmaan poesje wordt aangeschaft om er ooit misschien eens een nestje mee te fokken. Wat is er mooier dan een moederpoes die vredig in een nestje ligt met een aantal kittens erbij. Dit zou eigenlijk bijna iedereen wel willen toch... ?

Maar laten we ons niet te snel laten meeslepen door dit vredige tafereel. Realiseer je wel dat het fokken van een nestje Heilige Birmanen, of raskatten in het algemeen, ook (veel) geld kost. Vooraf zal er veel geregeld moeten worden, en bedenk dat je ook te maken kunt krijgen met ziekte en dus met bezoek(en) aan een dierenarts. Er zitten fantastische kanten aan het fokken van een nestje, maar er zal ook een en ander geregeld moeten worden om gezonde kittens met een stamboom naar hun nieuwe eigenaars te laten verhuizen als ze 13 weken oud zijn

Dit betekent dat we puntsgewijs het hele traject zullen volgen. Eerst zullen we de administratieve zaken behandelen.

Lidmaatschap van een vereniging

Omdat de Rasclub Heilige Birmanen een onderdeel is van Felikat wil ik me beperken tot de regels die gelden bij Felikat en die gebaseerd zijn op de regels van de FIFé. De FIFé is de wereldwijde organisatie waar Felikat lid van is.

Om te kunnen fokken zal je als lid als van Felikat moeten aanmelden. Het lidmaatschap voor de rasclub is niet voldoende omdat de stambomen door Felikat uitgegeven worden en de Rasclub "slechts" een onderdeel is van Felikat. De Rasclub behartigt de belangen van het prachtige ras: de Heilige Birmaan

Ben je lid, dan zal er nagedacht moeten worden over een catterynaam. Het aanvragen van een catterynaam kan even duren omdat er gekeken wordt of de naam die je hebt gekozen nog niet bij de FIFé, wereldwijd bekend is. Zo krijg je een persoonlijke, unieke catterynaam.

Heb je een kitten gekocht en ben je van plan er mee te fokken, dan zal het kitten bekend moeten zijn bij het stamboek van Felikat. Heeft de kat een Felikat stamboom, dan hoef je niets te doen. Heeft de kat een stamboom van een andere vereniging dan zul je een stamboomkopie van de kat naar het stamboek moeten sturen..

Wanneer is de beste leeftijd voor een poes om voor de eerste keer een nestje te krijgen? Voor mij is de beste tijd om een poes te laten dekken de leeftijd van 1 tot 1,5 jaar oud.

Voor die tijd zal er een kater uitgezocht moeten worden. Neem vooraf contact op met een katereigenaar bij wie je een dekking wilt gaan halen. Hij of zij kan je dan precies vertellen wat de regels zijn die gehanteerd worden en ook hoor je dan welke testen ze verwachten van de poezen. Maak duidelijke afspraken wanneer je precies de poes kan brengen als ze krols gaat worden.

Felikat eist van elke kat waar mee gefokt wordt een FIV en FeLV test deze kun je bij de dierenarts laten bepalen. Er zal bij de kat wat bloed geprikt worden en de testen zullen direct worden bepaald of worden opgestuurd. Vraagt de katereigenaar nog extra testen dan kunnen die gelijk worden gedaan. De katten waar mee gefokt gaat worden zullen ook altijd gechipt moeten zijn. Zorg dat op alle testgegevens naast de naam en het geslacht ook altijd het chipnummer vermeld staat. Vanaf 1-1-2012 is het ook verplicht dat er van elke kat waarmee gefokt wordt een

navelbreukverklaring wordt ingeleverd bij het stamboek. Voor de katers geldt dat er ook een verklaring van de dierenarts moet worden ingeleverd dat de testikels van de kater beiden zijn ingedaald. Voor de testformulieren en verdere uitleg verwijs ik naar www.felikat.org en dan het hoofdstuk "STAMBOEK"

Nu wordt het wachten tot de krolsheid komt. En dan mag ze naar haar lover.

Is de katereigenaar ook lid van Felikat, dan zal hij/zij een dekformulier hebben dat je na de dekking ingevuld mee krijgt. De eigenaar kan je ook helpen met eventueel andere vragen waar je mee zit. Natuurlijk is het nodig dat je de katereigenaar op de hoogte stelt als je weet dat de poes opgenomen heeft.

Is de katereigenaar lid van een ander vereniging, dan zul je zelf een dekformulier moeten meenemen. Deze is te downloaden van de Felikat-website (www.felikat.org) Bij het formulier zit een gebruiksaanwijzing. Lees dit vooraf goed door. Dit formulier neem je mee naar de dekkatereigenaar, die het kater-gedeelte in mag vullen en ondertekenen. Let erop dat je van de kater een (kopie)dierenartsverklaring meekrijgt over de ingedaalde testikels, een kopie van de FIV/FelLV-test en een kopie van de stamboom van de kater.

Als de poes weer thuis is wordt het heel spannend. Heeft ze opgenomen.....? Na ca. 3 weken weet je het waarschijnlijk zeker. Heeft ze dikkere roze tietjes, ja dan zal het wel zo zijn dat er over 6 weken kittens geboren zullen worden. Een spannende tijd waarin we de poes rust moeten geven. Zet haar een extraatje voor de neus in de vorm van bijv. Kittenbrokken en af en toe een lekker stukje vis of kip bijvoorbeeld. Je mag haar best lekker verwennen.

En dan na 9 weken zwangerschap worden, als het goed is, de kleine witte bolletjes geboren.

Nu wordt het 13 weken genieten van de eerst kleine witte bolletjes tot later ondeugende kleine birmaantjes.

Ten slotte enkele belangrijke adressen:

- Aanmelden als lid van Felikat: ledenadministratie@felikat.com
- Aanvragen cattery naam: cattery@felikat.com Vraag daar de papieren aan en je krijgt dan gelijk alle verdere informatie die je nodig hebt.
- Adjunct secretaris: Dit email- en postadres is te vinden op de pagina Felikat-adressen in het Felikat Magazine, via www.felikat-heiligebirmanen.nl en via www.felikat.nl bij het hoofdstuk stamboek
- Dekbewijzen kun je downloaden via www.felikat.nl bij het hoofdstuk stamboek
- Informatie over dekkaters: www.felikat-heiligebirmanen.nl en het infoadres van de Rasclub
- Heb je nog andere vragen? Je kunt altijd contact opnemen met de Rasclub!

Deel 2

Nestje fokken.....zwanger en bevallen.

De vorige keer hebben we vooral een blik geworpen op de administratieve zaken die nodig zijn als we een nestje gaan fokken. Deze keer gaan we kijken wat de zwangerschap voor de poes betekent, met als klap op de vuurpijl de bevalling.

In deze serie artikelen wil ik de ervaringen met u delen die ik zelf met het fokken van nestjes Heilige Birmanen heb opgedaan. Elke bevalling is uniek! Dat betekent dat er maar zeer weinig echt volgens het boekje gaat. Deze keer een "normale" bevalling zonder problemen. Een andere keer zal ik wat dieper ingaan op problemen die kunnen voorkomen, en wat de oplossing kan zijn.

Terug van de kater

Als de poes opgehaald wordt bij de kater en weer lekker thuis in haar eigen omgeving komt, kan het voorkomen dat ze nog wat blijft mauwen alsof ze nog krols is, maar dat zal na een paar dagen vanzelf over gaan. Snel zal ze zich weer thuis voelen na haar vermoeiende liefdesavontuur. Ze zal erg lui zijn en veel slapen. Vaak gaat ze ook meer eten en soms eten ze ook dingen die ze voor die tijd niet namen. Het katerbezoek heeft veel energie gekost zodat er nu extra gegeten moet worden.

Natuurlijk reageert niet elke poes op dezelfde manier, maar meestal zie je wel verschil in gedrag voor en na de dekking.

Zwanger??

Wanneer weten we nu of de poes echt zwanger is? Drie weken na de dekking kun je dit vaststellen. Door de verandering in de hormonen gaan de tepels van de poes roze zien en voller aanvoelen. Vooral bij een eerste zwangerschap zul je dit verschil goed kunnen voelen. Verder zal de poes met drie weken wel iets zijn aangekomen, maar dat komt nog niet van de zwangerschap. De kittens zijn nu ongeveer zo groot als een hazelnoot en ze hebben dus nog niet veel gewicht. Vanaf de derde week zal de poes wel gaan groeien. Tussen de derde en negende week groeien de kittens uit tot kleine kittens van zo'n 12 cm lengte. Het gewicht van de poes kan in deze weken 1-1,5 kg toenemen.

Het gaat spannend worden. Toename van de hoeveelheid in gewicht zegt niet alles over het aantal kittens dat geboren zal worden. Soms is een poes echt een tientonner geworden en komt er maar 1 kitten en het kan ook zijn dat ze wel dik is, maar dat je bijna geen beweging ziet in de buik, en dan krijgt ze er 5 of 6. Dus het blijft een verrassing. Vind je het leuk om te weten hoeveel kittens de poes draagt, is het mogelijk om tijdens de zwangerschap een foto of echo te laten maken. Zelf doe ik dit niet omdat ik zoveel mogelijk rust wil voor de zwangere dame.

Het kan voorkomen dat de poes toch na 6 weken weer echt krols wordt, de zwangerschap is dan (meestal onopgemerkt) afgebroken of ze is niet zwanger geweest. De poes mag indien ze verder goed gezond is gewoon weer gedekt worden. Verliest ze tijdens de zwangerschap vocht uit haar vagina en zit ze niet echt lekker in haar vel, ga dan langs bij de dierenarts om haar te laten onderzoeken. Het kan zijn dat zij de kittens heeft afgestoten en een baarmoederontsteking ontwikkelt.

Tijdens de zwangerschap...

Voor een optimale zwangerschap is het van belang dat de poes goede voeding krijgt. Dit kan in de vorm van speciale brokken die te verkrijgen zijn voor de zwangere poes. Kittenvoer en kittenbrokken zijn ook prima als ze dat wil nemen. Ze mag echt wel verworden met rijke voeding en extra verwennen. Verder is het belangrijk dat we de poes rust geven en haar niet in een stresssituatie brengen. Laat haar lekker genieten van het zwanger zijn..... En geniet er zelf ook van!

Vanaf de 6de week zwangerschap is het mogelijk om de kittens te voelen bewegen. De moeder zelf gaat het ook voelen. Je ziet haar dan ineens zo achterom kijken naar de buik met een gezicht van: "wat gebeurt er nu weer?"

Vanaf week 8 heeft de poes vaak wat minder energie en gaat ze echt uitdijen. Ze kan dan soms lekker languit op de vloer gaan liggen en zich helemaal uitstrekken om de kittens wat meer ruimte te geven. Of ze ligt op haar buik met de achterpoten onder haar lijf om alles wat rust te geven. Ze neemt wat vaker per dag kleine beetjes eten. Er zijn poezen die dan alleen maar zachte voeding eten. Zorg dus dat er altijd wat voor haar staat.

Voor de bevalling...

Ongeveer een week voor de uitgetelde datum komt het moment tijd om te zorgen dat er een plekje is waar de poes kan gaan bevallen. Het kan een prachtige werpkist zijn, maar ook gewoon een kartonnen doos. Zorg dat de doos niet te laag is en ook niet te klein of te groot. De poes moet lekker languit kunnen liggen, dat is belangrijk. Pas op dat het geen doos is waar fruit of groenten in heeft gezeten (in verband met pesticiden). Wat ook handig is om een onderkant te nemen van een transportkooi. Leg op de bodem iets wat het vocht tegen kan houden. En daarover een laag die het vocht absorbeert. Als bovenste laag een dekentje of handdoek, dan kan de poes heerlijk graven en een holletje maken. De poes kan soms erg eigenwijs zijn en absoluut niet van plan zijn om in de klaargezette kraamkamer te bevallen. Wees daarop bedacht, soms vinden ze de gekste plekjes, in bijvoorbeeld de kast, veel fijner.

Een paar dagen voor de bevalling is het handig om wat dingetjes "bij de hand te hebben".

- Een "slangetje" om de kittens leeg te kunnen zuigen, als ze vruchtwater hebben binnengekregen. Deze zijn te koop in de apotheek of bij SPAT
- Pen en papier
- Verder zorg ikzelf dat ik altijd Dextropur (druivensuiker) en wat slagroom in huis heb. Dit geef ik aan de moederpoes als ze uitgeput raakt. Het gaat er hierbij om dat de poes snel extra energie binnenkrijgt.
- Plastic zakjes en keukenpapier
- En dan natuurlijk wat schone handdoeken of luiers om eventueel af te drogen.
- Een telefoonnummer van de dierenarts of een collega fokker die je om raad kunt vragen. Meldt vooraf aan je dierenarts dat je een nestje verwacht zodat hij op de hoogte is dat je eventueel kunt bellen.
- Zorg dat er een transportkooi voor het grijpen staat voor het geval je plotsklaps naar de dierenarts moet.

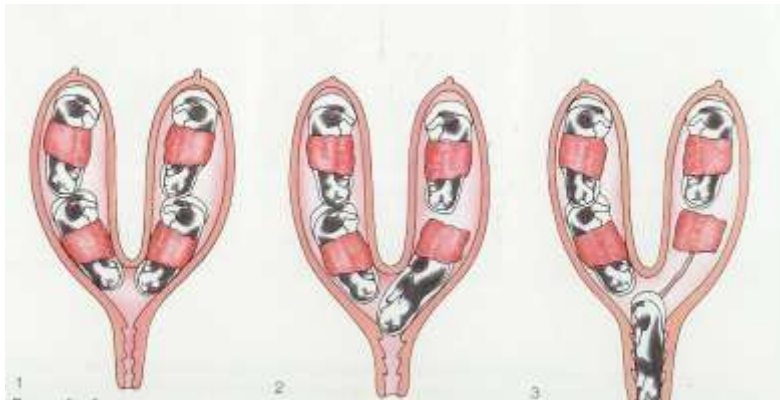
De bevalling

De gemiddelde duur van de zwangerschap is 65 dagen na de bevruchting (minimaal 61 en maximaal 71-72 dagen) Wanneer de poes veel kittens draagt kan de bevalling iets voor de 65 dagen plaats vinden. Is de bevalling voor de

61ste dag, dan zijn de kittens niet voldragen en zijn de longetjes niet genoeg ontwikkeld en zal het moeilijk zijn om hen in leven te houden.

Wat zijn tekenen dat de bevalling gaat starten? Ik zie vaak dat ze wat dunne ontlasting hebben net voor de bevalling gaat starten. De poes wordt wat onrustig en gaat wat lopen drentelen. Zijn er nog andere jonge katten in huis kan het zijn dat ze een van hen meeneemt naar haar uitgekozen bevallingsplekje. Ze gaat zich de hele tijd likken. Dit zijn tekenen dat er al iets aan de hand is. Er zijn al samentrekkingen van de baarmoeder, maar die zijn niet zichtbaar. De tijd tussen deze niet zichtbare weeën en de bevalling kan variëren tussen enkele uren tot 24 uur. Wat wel waarneembaar kan zijn is een doorzichtig slijm dat uit de vagina komt, dit is de zogenaamde slijmprop.

Als deze er is zal de poes een plekje gaan zoeken om luid spinnend en krabbend haar nest voor te bereiden.

Dit is een schematische voorstelling van de laatste uren voor de zwangerschap tot het moment dat het eerste kitten geboren wordt.

De weeën zullen meer zichtbaar worden en let op wanneer de echte persweeën gaan beginnen. Schrijf de tijd van de eerste perswee even op. Binnen 2 uur na de eerste perswee moet er een kitten geboren worden. Is er na 2 uur nog geen kittengeboren, neem dan contact op met je dierenarts.

Als er persweeën komen zie je na een paar stevige weeën vaak een "blaasje" komen. Dit is het vruchtvlies van de eerste placenta. Dit is het teken dat het eerste kitten onderweg is.

Meestal komen de kittens eerst met het kopje naar buiten en volgt bij een volgende wee in een vloeiende beweging de rest van het lijfje. Soms komen de kittens omgekeerd, dus in een stuitligging, dit lost zich meestal vanzelf op. Duurt het wat lang voor het kitten eruit komt, probeer dan voorzichtig, *tijdens een wee*, mee te helpen

door aan het kitten te trekken. *Trek nooit alleen aan een staart en niet te hard!* Het is alleen bedoeld als ondersteuning!

Indien het kitten geboren is zal de moederpoes het gaan likken beginnend bij het kopje. Ze zal het vruchtvlies doorbijten bij het bekje van het kitten, zodat de ademweg vrij is. Bij een volgende wee zal meestal de placenta van het kitten eruit komen.

De poes zal nu de navelstreng doorbijten en dan de placenta opeten en het kitten helemaal schoonlikken. Maakt ze het kitten niet schoon, dan zul je zelf moeten zorgen dat de ademweg vrij komt en dat de navelstreng gescheurd wordt. Maak het vlies kapot zodat het bekje vrij komt en het wrijf het kitten zodat het gaat ademen. Laat het wel zoveel mogelijk bij de moeder in de doos. Het afscheuren van de navelstreng kan door deze op twee plaatsen af te binden en tussen deze plaatsen door te knippen. Denk erom dat je altijd knipt na de afknelling van de navelstreng vanaf het kitten!! Je kunt ook scheuren met je nagels. Het laatste is beter omdat dan de bloedvaten gelijk afgeklemd worden op een natuurlijke manier. Scheur de navelstreng alleen af als de placenta eruit is.

Als de poes de placenta wil opeten is dit prima voor haar, omdat het veel voeding geeft en ook de melkgift stimuleert.

Als het eerste kitten eenmaal geboren is zal over het algemeen per 15-45 minuten een volgend kitten geboren worden. Het kan ook zijn dat de kitters heel snel na elkaar geboren wordt en dat de poes geen tijd heeft om alle kitters goed te likken. Help haar dan door de kitters droog te wrijven.

Het kan voorkomen dat er een tweede kitten komt voor de placenta van het eerste kitten eruit is. Maak je dan niet te ongerust, meestal komt het dan met de tweede placenta gelijk mee.

Het kan zijn dat de poes even rust neemt tussen de geboorte van de kittens. Als zij rustig gaat liggen om de al geboren kittens te voeden en te verschonen, is er niets aan de hand. Het kan soms wel 36 tot 48 uur duren voor ze verder gaat met de volgende kittens.

Wanneer is de poes klaar met bevallen?

Als het laatste kitten is geboren zal de poes zichzelf gaan wassen en rustig gaan liggen zodat de kittens kunnen gaan zoeken naar een tepel en de melkgift goed op gang kan komen.

Probeer de poes iets te eten te geven en biedt haar fris water aan. Vaak is eten een teken dat ze echt klaar is met de bevalling. Ze zal nu voorlopig bij de kittens blijven en ze helemaal schoon maken en voeden.

Poes of kater???

Nu kun je ook rustig even bekijken wat voor geslacht de kittens hebben. Zelf weeg ik de kittens dan gelijk zodat ik bij kan houden of ze ook echt voeding krijgen. De eerste dag komen de kittens meestal niet veel aan omdat er nog niet veel melk is. Maar daarna zullen ze echt in gewicht toe moeten nemen.

Maak het nest een beetje schoon. Leg er een schone bovenlaag in, maar vervang nooit alles door iets nieuws. Je verwijdert dan de echte nestgeur die de poes juist rust geeft. Ze wordt onrustig als alle lucht weg is en kan hele nest naar een ander plek gaan verhuizen..

Nu kun je de moederpoes lekker verwennen en zelf genieten van het fantastische schouwspel.

Van belang bij de bevalling:

- Zorg dat de omgeving rustig is. De poes is daar gevoelig voor. Probeer zelf ook de rust te bewaren en goed op te letten wat er allemaal gebeurt. Bij twijfel kun je beter even bellen naar iemand die meer ervaring heeft.
- Let erop dat er net zoveel placenta's als kittens komen.
- Let op dat de poes de eerste dag na de bevalling op de bak gaat. Als ze namelijk geen ontlasting krijgt, kan dit een probleem geven met de voeding.
- Zorgt dat ze genoeg drinkt. Ze heeft veel vocht nodig voor de voeding.
- Als de moederpoes of een van de kittens loom wordt en niet veel actie vertoont: Contact zoeken met de dierenarts.

Deel 3

Nestje fokkenkan ook moeilijk en verdrietig zijn.

Zoals we in de vorige twee afleveringen zagen is het fokken van een nestje veel gedoe vooraf en dan een fantastisch tijd tot eindelijk de kittens daar zijn. Deze keer wil ik me vooral concentreren op de problemen die voor kunnen komen tijdens de zwangerschap en de bevalling. Het is niet de bedoeling om mensen bang en onzeker te maken, maar juist om te laten zien dat je door goed opletten en op tijd handelen soms zelf problemen kunt oplossen en/of op tijd kunt (laten) ingrijpen.

Grote vraag bij de zwangerschap en uiteindelijk bij de bevalling is altijd wanneer moet ik gewoon rustig afwachten of moet ik juist de dierenarts raadplegen. Dit blijft een erg moeilijk onderdeel van het fokken. De eerste keer als de poes bevalt, is alles nieuw en weet je nog helemaal niets. Dan is het zaak dat je ongeveer weet wat de normale gang van zaken is. Dit hoop ik in de vorige twee afleveringen te hebben uitgelegd. Maar nu als het anders gaat.

Tijdens de zwangerschap moet je goed op de poes blijven letten. Hoe gedraagt ze zich? Eet ze lekker en groeit ze ook goed?

Abnormaal kan zijn:

Verliezen van afscheiding uit de vulva.

Dit valt op als de poes echt heel veel zit te likken. Let op of zij dan geen viezigheid weglukt. Het kan duiden op een baarmoederontsteking. Zie je dat het een beetje gelig of bloederig vocht is ga dan zo spoedig mogelijk naar de dierenarts. Ze kan een baarmoederontsteking ontwikkelen, maar het kan ook zijn dat de kittens afgestoten worden. De dierenarts zal de poes onderzoeken en hopelijk kan er met een lichte antibiotica erger worden voorkomen.

Zelf heb ik gehad dat een poes met 6 weken zwangerschap pus verloor uit de vulva. Zij was echt niet lekker en voelde wat koortsig aan. Ik ben gelijk met haar naar de dierenarts gegaan. Deze voelde duidelijk 4 kittens zitten die allen leefden. Hij heeft haar behandeld en voor mij was het duidelijk: er zouden geen kittens komen. Maar wat een verbazing en blijdschap toen ik na enige dagen nog steeds leven voelde. Op de 65ste dag zijn er uiteindelijk 4 grote kittens ter wereld gekomen die allemaal gezond waren en uitgegroeid zijn tot grote katers. Ik was dus gelukkig op tijd geweest!

Slecht etende poes

Een poes die zwanger is zal juist veel en zeker aan het einde van de zwangerschap vaak eten. Eet ze slecht of spuugt ze veel, laat haar dan bij de dierenarts nakijken.

Vroeggeboorte

Een poes kan te vroeg beginnen met de bevalling. Dit kan veroorzaakt worden door omstandigheden van buitenaf. Het kan ook veroorzaakt worden door iets van de poes zelf. Als de bevalling start voor de 59ste dag van de zwangerschap is het moeilijk om de kittens in leven te houden. Zij zullen laag zijn in gewicht, wat tot gevolg heeft dat ze weinig kracht hebben om te drinken. De vacht zal nog niet ontwikkeld zijn. Dit is een gebeuren waar ook de dierenarts geen oplossing voor heeft. Vaak zullen alle kittens doodgaan.

Over tijd

Een normale zwangerschap duurt tussen de 63 en 65 dagen. Is de poes op de 68ste dag nog niet bevallen, neem dan contact op met de dierenarts.

Zwangerschapsvergiftiging

De moederpoes kan een zwangerschapsvergiftiging oplopen. Dit noemen we bij de mens het zgn. HELPSYNDROOM. De nieren van de poes kunnen het dan allemaal niet meer verwerken en zij gaat zichzelf vergiftigen met afvalstoffen.

Hoe merk je dit? Het is erg moeilijk te herkennen. Belangrijk is dat je de poes en haar gedrag door en door kent. Haar zwangerschap gaat meestal helemaal goed tot op een van de laatste dagen. Je kunt alle tijd de kittens goed zien en voelen bewegen. Maar de poes wordt steeds rustiger en lomer. Ze zal veel slapen. Ook zullen de kittens steeds rustiger worden. Mijn advies hierbij is dat als je gevoel zegt dat er iets niet is zoals het hoort, je naar de dierenarts moet gaan. Als hij een zwangerschapsvergiftiging vermoedt zal hij zo snel mogelijk een keizersnede doen en de poes heel goed in de gaten houden tijdens de operatie. Belangrijk hierbij is dat de dierenarts goed oplet met de narcose!! De nierfunctie van de poes is al minder en daardoor is zij meer gevoelig voor de narcose. Ben je op tijd met dit alles, dan zal de poes zich snel herstellen en zal zij de kittens goed verzorgen groot brengen.

Langzame en/of pijnlijke geboorte

Meestal duurt het alleen wat lang voor het eerste kitten komt en heeft de poes ook echt pijn. Maar meestal gaat het daarna makkelijker en zullen de andere kittens gewoon geboren worden. Komen de kittens echter met meer dan 3 uur tussenpoos, dan is het zaak de dierenarts te raadplegen. Ook een dierenarts bellen als je een kitten in het geboortekanaal ziet zitten en er gedurende meer dan 15 minuten geen vooruitgang in zit. De dierenarts moet ook geraadpleegd worden als er abnormaal veel bloedverlies is.

Weeën en geen geboorte

De poes kan persweeën hebben en steeds maar geen geboorte hebben. Het kan dan zijn dat het kitten verkeerd ligt of te groot is voor het bekken van de poes. De dierenarts raadplegen en hij kan dit voelen en eventueel een keizersnede adviseren.

Indicatie voor een keizersnede kunnen zijn:

1. Uitblijvende geboorte
2. Afwijkend bekken van de poes
3. Eenling of een groot kitten
4. Abnormale ligging van een kitten
5. Abnormaal bloedverlies van de poes, kan veroorzaakt worden door breuk of scheuring van de baarmoeder
6. Ziekte of andere aandoening van de poes

Na de geboorte

Let altijd op de moederpoes de eerste dagen na de bevalling. Let op dat zij gaat eten en drinken en ook moet zij de eerste dag op de bak gaan. Houd in de gaten dat ze geen koorts krijgt. Ze zal de eerste paar dagen af en toe nog wat bloedverlies hebben. Is dit echter abnormaal of ziet het er etterig uit, dan de dierenarts waarschuwen. Let ook op haar melkklieren. Als deze heet en opgezet aanvoelen, is er stuwning en kan zich een melkklierontsteking ontwikkelen.

Let ook op de kittens. Hebben deze een rustige ademhaling? Liggen ze niet de hele tijd te mekkeren of klagelijk te mauwen? Kijk ook altijd of ze groeien. De eerste 1-2 dagen zullen ze eerst iets afvallen, maar daarna zal het gewicht moeten toenemen. Doen ze dat niet, dan kan het zijn dat de moeder onvoldoende melk heeft. Zelf zorg ik altijd dat ik Phytolacca D3 in huis heb. Dit is een homeopathisch middel wat de melkgift van de poes op gang brengt. Ook na een keizersnede kan de voeding wat wegblijven of slecht op gang komen, en dan is dit middel een uitkomst. Groeit een van de kittens echt niet, dan kan er ook met het kitten natuurlijk iets aan de hand zijn. Er kan sprake zijn van algemene malaise van het kitten, maar het kan ook zijn dat het een open verhemelte heeft. Het kan dan niet drinken. De melk komt dan vaak via het neusgat naar buiten. Is dit laatste het geval, dan zul je het kitten moeten laten inslapen.

Thuis na een keizersnede

Er zijn dierenartsen die de keizersnede doen terwijl je er bij bent. Het is een fantastisch ervaring. Te zien hoe de kittens gaaf uit de moeder gehaald worden en na enig stevig wrijven een teken van leven gaan geven. En terwijl je daar heel druk mee bent., wordt inmiddels de moeder gehecht en komt ze alweer bij om kennis te maken met haar kittens. Dit moet altijd voorzichtig gebeuren omdat de poes narcose heeft gehad en soms agressief kan reageren. Het is wel van belang haar zo snel mogelijk met de kittens in contact te brengen. Het kan zijn dat de poes er eerst helemaal niets van wil weten. Ga dan gewoon rustig naar huis. Maak een goede plek voor moeder en kind en probeer dan moeder en kittens bij elkaar te brengen. Dit vraagt soms veel geduld. De poes heeft nog pijn en wil het gewoon niet. Zelf smeer ik dan de kittens wel eens in met een klein likje van iets wat de poes heel erg lekker vindt. Bijvoorbeeld met wat vitaminepasta, roomboter of een beetje slagroom. Heel vaak gaat ze dan likken en voor ze het door heeft zijn het haar kittens!

Al met al een aflevering met veel problemen deze keer, maar zoals ik al in het begin verwoordde, als je meer leest en ook voorbereid bent op dingen die eventueel fout kunnen gaan, dan is er ook de mogelijkheid om tijdig een collega-fokker of dierenarts te raadplegen. Ik wil daar aan toevoegen dat ik altijd bereid ben om je advies te geven of te helpen.

Deel 4 Een nestje fokken

Nettie Bosch

Deze keer ga ik in op de ontwikkeling van het pas geboren kitten gedurende de eerste weken van het leven. Het is fantastisch om een nest pasgeboren kittens elke dag te bekijken en te zien wat er elke dag en moment gebeurt. Neem de kittens elke dag even in de hand. Op deze manier wennen ze al heel snel aan het oppakken en wennen ze aan je geur en warmte. Zelf weeg ik mijn kittens elke dag even op hetzelfde moment van de dag. Op die manier kun je heel goed het kitten bekijken en volgen in de groei. Omdat je dit elke dag doet is ook de moederpoes vaak wat gemakkelijker en vertrouwt het als je een kitten even oppakt.

Na de geboorte:

De eerste actie die de moederpoes onderneemt na de geboorte van het kitten is dat ze het helemaal schoonlikt en op deze manier de geur geeft van haar zelf. Daarna is de actie van het pasgeboren kitten het op zoek gaan naar de tepels van moeder. Door het zuigen van de kittens produceert het lichaam van de moeder hormonen die weer zorgen voor de melkgift. Ook zal de baarmoeder krimpen door deze hormonen.

In de periode rond de geboorte zijn verschillende reflexen, zoals de zuigreflex, de zoekreflex en het plassen al gelijk aanwezig. Hier alle reflexen die al vroeg aanwezig zijn op een rijtje gezet:

- Wroetreflex: Ontstaat vanaf de geboorte tot de 16de dag. De kop en neus worden "gewroet" in een warm voorwerp, zoals de haren en de buik van moeder. Is nodig om te zoeken naar de tepels van moeder.
- Zuigreflex: Is er van de geboorte tot de 4de week
- Reflex om de ontlasting te laten lopen als moeder de geslachtsorganen likt. Als moeder dit niet doet zal de fokker met een vochtig doekje het gebied moeten wrijven zodat het kitten de urine en ontlasting toch kwijt raakt.
- Trapreflex: van de 2^e tot einde 4^e week (als er gewreven wordt bij de borst of hals, gaan de achterpoten een trapbeweging maken) Wordt gezien als het kitten gaat plassen bij het likken van de moeder.
- Ooglidreflex; Vanaf de 5^e dag tot een maand , ontwikkeling van het openen van het ooglid
- Reflex van verstarring: Vanaf de 6^e dag verstart het kitten als het bij de nek , poten of rug wordt opgetild. Gebeurt als de moeder de kittens wil gaan verplaatsen. Ze zijn dan heel gemakkelijk door mama te verslepen.
- Visuele reflexen: vanaf de 5de dag tot de 4 weken ontwikkelt het zicht van openen van het ooglid tot het kunnen zien van diepte. De kittens kijken je op de leeftijd van ca. 4 weken ook echt aan.

Zoals je ziet gebeurt er de eerste paar levensweken van het kitten nogal wat. Als de oogjes zich openen en het gehoor zich heeft ontwikkeld is het kitten in staat om zich in de ruimte te oriënteren. Op dat moment gaat het kitten de eerste stapjes ondernemen zodat het zich meer en meer door het nest verplaatst. Veel van de primaire reflexen zullen nu geleidelijk verdwijnen. Het kitten krijgt het besef dat er communicatie bestaat tussen de moeder en de broertjes en zusjes in het nest en gaat zich ook aan hen binden.

Op de leeftijd van 22-49 dagen na de geboorte ontwikkelt zich de zindelijkheid. Eerst doet het kitten zijn behoefte alleen na stimulatie van de moeder, maar vanaf de 3 weken ontwikkelen de sluitspieren zich en zal het kitten opzoek gaan naar de kattenbak. Een kitten is normaal met ca 6 weken volledig zindelijk.

Socialisatie van het kitten

Een belangrijk onderdeel van het fokken van een nestje. Omdat met ca 2 weken het kitten communicatievaardigheden gaat vertonen is het heel belangrijk dat we al voor die tijd en zeker tijdens die periode veel contact hebben met het kitten. Gedurende de periode van 2 weken tot 2 maanden kunnen we het kitten laten wennen aan mensen en ook andere dieren. In die periode gaat dat gemakkelijk en accepteert het kitten het ook als vanzelfsprekend. Belangrijk is dat de kittens in deze periode wennen aan allerlei geluiden, dieren en mensen van allerlei leeftijden. Op deze manier zal het kitten niet angstig wegkruipen als het later in een iets andere omgeving komt.

Gedurende dezelfde periode ontwikkelt het kitten ook zijn zelfbeheersing. (ophouden met spelen, controle over bijten en krabben) De moeder zal gedeeltelijk deze ontwikkeling verzorgen. Zij grijpt in als het te wild gaat en corrigeert het kitten. Zij straft het kitten op verschillende manieren. Ze geeft een krab op de buik, een tik op de neus of pakt het kitten vast zodat het zich niet meer kan bewegen. Als de moeder te tolerant is en haar kittens niet corrigeert kunnen ze de zelfcontrole niet goed ontwikkelen, dit leidt tot "krabbende en bijtende" kittens zonder enige rem. Is de moeder dan ook niet aanwezig, zal de fokker deze corrigerende maatregelen zelf uit moeten voeren.

Dan breekt de tijd aan dat het kitten zich dingen blijft herinneren en bij confrontatie van iets wat al eerder is geweest er aan went. Heeft een kitten deze herinnering niet zoveel, dan zal een kitten alle prikkels van het dagelijks leven niet aankunnen en een agressief gedrag gaan vertonen. Een kitten heeft dus ook echt tijd nodig om te wennen aan alle confrontaties van het dagelijks leven. Dus niet te beperkt opvoeden, maar de kittens voldoende ruimte en mogelijkheden geven om van alles zelf te onderzoeken. Een omgeving die heel diverse uitdagingen heeft wat betreft lichamelijke, zintuiglijke en relationele prikkel. Dit betekent voldoende bewegingsruimte met klimmogelijkheden en een diversiteit aan voorwerpen tot zijn beschikking moet hebben (propjes papier, balletjes, kartonnen dozen etc, etc) Ook plekje waar zij zich kunnen verbergen en een grote verscheidenheid aan geluiden zijn van belang (kinderen, stofzuiger, TV, radio, etc.....) Deze periode is belangrijk omdat kittens in allerlei situaties terecht kunnen komen bij nieuwe kitteneigenaren.

Moederloze kittens

Is de moederpoes niet aanwezig of niet in staat om de kittens op te voeden, zal dit moeten worden overgenomen door iemand anders. Als de moeder geen melk heeft, maar wel de kittens schoon houdt, kun je de kittens met de fles gaan voeden. Dit is een tijdrovende en zeer vermoeiende taak want de kittens zullen de eerste weken om de 2-3 uur gevoed moeten worden. Is de moederpoes er niet meer, dan moet je het voeden en "ontlasten" zelf doen of je kunt op zoek gaan naar een zogenaamde "min". Hoe moet je dat doen? Het beste kun je dan contact opnemen met de adjunct van het stamboek. Zij kunnen nakijken waar er een nestje geboren is van ongeveer dezelfde leeftijd. Je kunt dan vragen of die andere fokker bereid is jouw kittens op te nemen bij haar nest. Dit accepteert de moeder eigenlijk altijd. Wel is het dan van belang dat de moederpoes niet te veel kittens krijgt. Daarnaast is het belangrijk dat er goed gekeken wordt hoe het met alle kittens gaat gedurende de eerste uren en dagen. De kittens moeten wel gelijk gekeken worden, anders weet je niet meer welke kittens van wie zijn.

Deel 5 Een nestje fokken

Deze keer wil ik een zwangerschap en bevalling beschrijven van een van mijn eigen katten. Zeker geen schoolvoorbeeld zwangerschap, maar wel met leermomenten die ik niet voor mezelf wil houden maar graag met iedereen wil delen.

Er zullen onder ons zeker meer fokkers zijn die, toen ze een jonge kater hadden aangeschaft, deze tussen de poezen in huis lieten lopen totdat hij ging sproeien of..... omdat het te lastig werd met de dames.

Ook ik heb deze ervaring. De jonge kater loopt lekker tussen de dames in huis en geniet ervan! Als hij de dames zal dekken is dit geen probleem, want hij is aan geen van hen verwant. Het is echt leuk om deze ervaring te hebben, maar realiseer je wel dat je wel voor het feit gesteld kunt worden dat ineens alle dames zwanger zijn terwijl je helemaal niet hebt gemerkt dat er een van hen krols is geweest. Het wordt dan wel erg druk in huis als je meerdere open poezen hebt.

Gelukkig is dit bij mij niet gebeurd. Wel heeft de kater voorkeur voor zijn allerbeste vriendin en laat de andere dames lopen.

In juni is bij mij altijd de jaarlijkse enting van de katten en (eventuele) kittens. De dierenarts komt dan gezellig een middagje bij me thuis. De afspraak is gemaakt en een middagje vrij gepland. Over anderhalve week zal hij komen.

Alles in huis gaat goed en de dames zijn nog steeds niet krols geworden. Ook heb ik geen enkele poging van de kater gezien om een van hen te dekken. Dus lekker rust in de tent en genieten van de zomerse dagen.

Toch zie ik een aantal dagen later, in een van mijn ooghoeken, op een middag de kater zijn grootste vriendin liefdevol te grazen nemen. Maar, hij is zo onhandig bezig dat ik me afvraag of dit wat zal worden..... het is eigenlijk snel weer vergeten. Wel heb ik me eraan gewend alles wat ik zie op te schrijven, zodat ik altijd even terug kan halen wat er is gebeurd.

Enkele dagen later komt de dierenarts om alle katten te enten en na te kijken. Gelukkig geen problemen en allemaal super gezond.

Na een tweetal weken vind ik wel dat de poes veel eet en slaapt. Laat ik toch eens kijken of meneertje niets heeft geflikt..... Het is inmiddels drie weken na de "dekking" die ik heb gezien. Nou ja, geen roze tietjes..... Maar even in de gaten houden. En ja hoor, mevrouw maar eens wegen en ze is zwaarder geworden. Ze zal niet van de wind dik worden, daarom maar snel het voor de zekerheid het dekbewijs opgestuurd. Voor poes en kater de eerste keer: dat worden spannende weken.

Mevrouw gaat nu toch een buikje krijgen en heeft een gezonde eetlust. Leuk om te zien hoe de poes reageert als ze merkt dat ze zwanger is en de kittens in haar buik voelt bewegen. Maar ik zal nog even moeten wachten. Als ik reken vanaf de dag dat ik een dekking heb gezien zal ze nu ca 4-5 weken zwanger zijn.....?? Het kan natuurlijk ook korter of langer zijn. Gewoon maar wachten en goed opletten, dan kom ik er vanzelf wel achter als de bevallingstijd daar is.....

Het is maandagavond. Ik heb de hele dag gewerkt. Thuisgekomen snel de katten eten gegeven en de kattenbakken schoongemaakt en dan genieten van een lekkere avond op de bank. Als ik af en toe de poes zie lopen vind ik dat ze zich een beetje anders gedraagt dan anders... en jaZie ik het nu goed? ze heeft weeën!! Ook al weet ik de dekdatum niet precies, het is nu echt veel te vroeg..... Na een paar uur, heel laat die avond, verdwijnen de weeën en gaat de poes gewoon lekker liggen slapen nadat ze eerst een behoorlijk maal heeft genuttigd en op de

bak is geweest. Voor de zekerheid toch maar een keertje de wekker zetten vannacht. Om 3 uur in de nacht blijkt er helemaal niets aan de hand te zijn. Ook 's ochtends 6 uur alles helemaal rustig en mevrouw eet als een dijk en is vrolijk. Als ik het kattenluik naar buiten open doe zit ze als eerste boven in de ren. Nou ja, dan toch maar gewoon naar mijn werk. Tussendoor die dag snel even naar huis, maar het ziet er allemaal rustig uit.

Om 5 uur snel naar huis, natuurlijk heel benieuwd hoe het daar is. En daar komt ze me al tegemoet rennen. Nu zie ik wat bloed.....

Gauw naar de kamer en daar vind ik in de ton van de krabpaal een heel klein kittentje. Niet volgroeid, en natuurlijk dood. Jammer, nu zal de rest, als die er is, ook wel komen. In de buurt blijven maar..... Echter mevrouw eet als een dijk en is heel vrolijk.....!? 's Avond, 's nachts en de volgende morgen niets aan de hand. Dan maar weer aan het werk. Tussendoor natuurlijk weer snel op en neer, maar niets aan de hand thuis. Dan wacht er aan het einde van de dag weer een "verrassing". De nageboorte van het doodgeboren kitten ligt voor de kattenbak. En wat het meest verwonderlijke is, de poes is fit en vrolijk en eet nog steeds als een dijk.....

Ik houd haar nu toch maar heel goed in de gaten, want er ligt natuurlijk nog meer op de loer. Er kan weer een geboorte op gang komen, of ze kan een fikse baarmoederontsteking ontwikkelen.

Vier dagen gaan voorbij en er gebeurt niets. Maar dan kom ik er bij mijn dagelijkse inspectie achter dat de poes pus verliest uit haar vagina, dit heb ik verwacht, dus zo spoedig mogelijk naar de dierenarts. De dierenarts bekijkt haar goed en hij besluit haar zo te behandelen dat er weer weeën opgewekt worden en alle resten die nog zijn achtergebleven zullen dan waarschijnlijk verdwijnen. Hij voelt wel dat er nog twee kittens aanwezig zijn, maar kan niet voelen of ze leven..... Het is nog te vroeg om een keizersnee te doen, dus naar huis met een loodzwaar gevoel in mijn benen. Afschuwelijk, de poes is natuurlijk het belangrijkste, maar het gevoel dat ook de kittens nu wel dood zullen zijn is een naar gevoel.

Thuisgekomen is de poes gedurende de hele middag behoorlijk ziek: diarree, overgeven en een soort weeën zie ik allemaal voorbij komen. Er komt geen bevalling op gang..... En wat schetst mijn verbazing als dat ze in de avond opknapt en weer gaat eten en lekker bij me komt liggen alsof er niets is gebeurd.

Nou ja, dan maar de antibioticakuur gaan geven de komende 10 dagen en zien waar het schip strandt. Omdat de poes gedurende deze dagen weer in gewicht blijft toenemen krijg ik een heel klein sprankje hoop.....zou het toch...???? Weet je wat ik ga kijken wat de 65ste dag zal zijn na de dekking die ik heb gezien. En dan gebeurt er nog iets wat ik bijna niet kan geloven, ik voel LEVEN!!

De antibiotica is op en ik zie toch nog af en toe pus komen uit de vagina. Wat nu..... volgens mijn berekening is het dag 63! De kittens leven prima, en nu.....?? Ik besluit nog een dagje te wachten.....morgenochtend ga ik naar de dierenarts en dan zal het wel een keizersnee worden. Maar ja dan kan het hoogstens een paar dagen te vroeg zijn.

De dierenarts onderzoekt de poes uitgebreid en we besluiten om de kittens te halen. De beste beslissing voor poes en kittens. OK, dan maar samen werken: scheren, wassen, narcose en dan..... om 11 uur in de morgen, twee prachtige kittens! Na het droog wrijven komt er leven in en na inspectie ligt er een kerngezonde poes en een kerngezond katertje in het mandje! Wat een KADO!!!

Moeder wordt gehecht en komt even later weer bij. Nu snel naar huis en lekker samen in de kittenbox. Ja, dat kan ik wel denken, maar het pakt toch even anders uit. De poes heeft helaas erg veel last van de narcose en accepteert de kittens niet. Wat nu.....?

Laat ik eerst maar eens rustig kijken hoe het gaat. Ik hoop dat ze de kittens na een paar uur wel wil accepteren. De kittens op een warmhoudkussen engeduld hebben en telkens maar weer proberen. Het wordt nu echter wel heel lang. Inmiddels is het avond en ga ik toch maar KMR halen om bij te voeden. Ook ga ik bellen of er ergens een poes te vinden is die net kittens heeft gekregen en die de kittens kan en wil adopteren. Maar helaas er is nergens een passende moeder te vinden..... Wat een ellende, dan maar starten met een flesje. Ondertussen maar steeds proberen om moeder en kittens bij elkaar te krijgen. Het wordt een onrustige nacht..... er moet gevoed worden. Elke keer als ik bij de kittens kom leg ik de kittens en moeder weer bij elkaar en ze lijkt het meer te accepteren, maar echt ze laten drinken? Oh nee, dat is veel te eng aan de net geopereerde buik. En er bij blijven liggen, is helemaal eng! Ook geef ik de moederpoes Phytolacca D3, een homeopathisch middel om de melkgift te stimuleren.

De weegschaal wordt veel gebruikt, en ze blijven soms gelijk, maar meestal is er weer een grammetje af.....! Het flessen is een ramp!

De volgende dag om 12 uur.....HOERA!!.... de kittens zijn niet afgevallen, maar 2 grammetjes aangekomen!! Ja!!! ze gaan groeien, alleen moeten we de kittens achter de poes aanbrengen. Dan maakt ze hen schoon en geeft ze ook voeding voor maximaal een kwartiertje, ze heeft niet het gevoel dat ze er op tijd weer moet bij gaan liggen. Na twee dagen om de 1,5 -2 uur zorgen dat de kittens bij de moederpoes gelegd worden is ze er eindelijk van overtuigd dat het haar kittens zijn en weet ze ook exact wat ze ermee moet doen. Ze komt en gaat op tijd en we horen de kittens niet meer.

Inmiddels zijn we bijna 2 weken verder en liggen er twee Dikkertjes Dap in de kattenmand. De poes blijkt na een vervelende start een SUPER mama te zijn!!!

Nu achteraf ga ik alles op een rij zetten en kom tot de volgende punten:

- In de eerste drie weken van de zwangerschap vindt de ontwikkeling van de bevruchte eicel plaats en heeft een enting daar negatieve invloed op. Daarom een enting altijd geven voor de poes gedekt wordt.
- Heel goed letten op het gedrag van je katten. Een kleine verandering of bijzonderheid opmerken, betekent dat je een dierenarts kunt inschakelen op het moment dat het nog niet te laat is.
- Geduld en geen paniek! Dit geeft je kat het vertrouwen dat je er bent en ze is dan ook rustig.
- Het belang van mensen die je kunnen en willen helpen is van levensbelang!

Opmerkingen:

Natuurlijk komen er steeds meer inzichten van fokkers en dierenartsen bij en zal dit verhaal elke keer moeten worden aangevuld.

Als er onderwerpen zijn waarover vragen c.q. adviezen zijn, laat het dan weten, dan kunnen we dan meenemen in aanvullingen op dit verhaal.

Op die manier hoeven beginnende fokkers niet meer het "wiel uit te vinden" en zijn we met elkaar bezig voor het welzijn van de Heilige Birmaan.